

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag till reform av tullunionen

Regelrådet har fått möjlighet att yttra sig över rubricerade förslag. Regelrådet har i uppgift att bistå regelgivare, om dessa begär det, med att granska konsekvensutredningar till förslag från Europeiska unionen som bedöms få stor påverkan för företag i Sverige och lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla. Regelrådet har därför översiktligt granskat EU-kommissionens konsekvensutredning, SWD (2023) 140 final. Regelrådet har även översiktligt granskat Regeringskansliets faktapromemoria 2022/23:FPM97 och själva förordningsförslagen; COM(2023) 258 om en ny unionstullkodex och COM(2023) 259 om införandet av en förenklad tullbehandling för distansförsäljning av varor och avskaffandet av tröskelvärden för tullbefrielse.

EU-kommissionens motivering till och syfte med förslaget

Det anges att dagens system inte fungerar tillfredsställande i det att EU lider inkomstförluster, att farliga och olagliga produkter släpps ut på den inre marknaden och snedvrider konkurrensen. Ökade krav och produktvolym, särskilt vad avser e-handel, har ökat arbetsbelastningen på tullmyndigheterna. Samarbetet mellan medlemsstaternas tullmyndigheter – och andra berörda myndigheter – är bristfälligt. Befintliga it-system, och den planerade utvecklingen av dessa, liksom datakvalitet och riskanalyser, är inte tillräckligt ändamålsenliga, vilket lett till oenhetligt och ineffektivt genomförande av lagstiftningen inom EU. För att komma till rätta med dessa brister, samt att minska de administrativa bördorna för såväl tullmyndigheter som företag, har kommissionen lagt fram ett reformpaket, som bl.a. föreslår inrättandet av en europeisk tullmyndighet, ett centralt databassystem, förenklade tullförfaranden, utvecklande av systemet med godkända ekonomiska aktörer, borttagande av tullfrihet för försändelser på ett värde under 150 euro, nya kategorier för tullavgift samt nya sanktionsbestämmelser.

Uppskattade kostnader och nyttor för företag

I konsekvensutredningen, särskilt i bilaga 9, redogör kommissionen för uppskattade kostnader och nyttor för de huvudsakliga alternativa lösningarna och för olika berörda aktörer. Konkreta jämförande exempel ges från olika produkt- eller sektorsspecifika regler (leksaker, ekodesign m.fl.). Övergripande uppskattar man de totala kostnadsbesparingarna för ekonomiska aktörer för det förespråkade lagstiftningsalternativet till 26 miljarder euro över en 15-årsperiod, de första åren 1,17 miljarder, de senare 2,58 miljarder i besparingar jämfört med baslinjen. Beräkningarna utgår från genomsnittlig tidsåtgång för att uppfylla tullformaliteter i samband med import och export och kostnadsminskningar till följd av förenklade förfaranden och centrala och enhetliga system. Kommissionen redovisar överväganden kring såväl engångskostnader för exempelvis utbildning och anpassning till nya IT-lösningar samt löpande kostnader och nyttor.

Regelrådets bedömning

Det är uppenbart att det finns behov av att komma till rätta med flera av de brister som finns idag, inte minst utmaningar förknippade med den ökade e-handeln från tredje land. Kommissionens konsekvensutredning visar, med vissa undantag, dock inte helt entydigt på vilka problem som beror på brister i befintligt regelverk respektive vad som beror på brister i tillämpningen av reglerna i medlemsstaterna. Konsekvensutredningen är mycket omfattande och innehåller såväl kvantitativa som kvalitativa beskrivningar av förslagens effekter på berörda aktörer. Som Regelrådet uppfattar det medför förslagen huvudsakligen kostnader för EU-kommissionen, medlemsstaterna och tullmyndigheterna och besparingar på sikt, men huvudsakligen besparingar för flertalet företag, med undantag från de kostnader som följer av förslaget till borttagande av tullfrihet för lågvärdesförsändelser samt de nya krav som ställs på e-handelsplattformar.

Regelrådets bedömning är att EU-kommissionen har genomfört en grundlig konsekvensutredning, som inkluderar omfattande samråd, beräkningar och jämförelser mellan alternativa lösningar. Regelrådet konstaterar samtidigt att det finns betydande osäkerheter i beräkningar och antaganden som ligger till grund för dessa. Regelrådet noterar vidare att många detaljer föreslås fastslås i delegerade akter samt att bestämmelserna föreslås genomföras stegvis från 2028 till 2037, vilket är en relativt lång tidshorisont. Förslaget kommer vidare att få effekter för ett stort antal företag, och beröra företag inom EU relativt likartat. Mot denna bakgrund bedömer Regelrådet att det inte är nödvändigt att upprätta en nationell kompletterande konsekvensanalys i detta skede, utan rekommenderar att Sverige i stället fokuserar på att bedöma rimligheten i kommissionens beräkningar samt söker förtydliganden och vid behov kompletteringar av konsekvensutredningen av Kommissionen eller Rådet. Det är vidare viktigt att Sverige i förhandlingsarbetet löpande samråder med de olika typer av företag som berörs av förslagen.

Avslutningsvis noterar Regelrådet att förslaget till ny unionstullkodex i dagsläget inte finns i svensk version, vilket försvårar för berörda att bedöma förslaget.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 september 2023.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande